

Ancient Philosophy

Our main focus in this chapter will be with the three major ancient Greek philosophers, Socrates, Plato, and Aristotle. It is in these thinkers that science and philosophy get started. But even these great minds were working in an intellectual tradition and it will be well worth a few minutes to appreciate the historical context in which they worked and the foundation it provided. So we will begin with a quick tour of Pre-Socratic thought.

The Presocratics

In the Iliad and the Odyssey, the early Ionian epic poet Homer offers a view of the world as under the influence of the Olympian gods. The Olympian gods were much like humans, capricious and willful. In the Homeric view of the world, human qualities are projected onto the world via human-like gods. Here explanation of the natural world is modeled on explanation of human behavior. This marks the world view of the epic poets as pre-philosophical and pre-scientific. However, even in the early epic poems we find a moral outlook that is key to the scientific and philosophical frame of mind. In Homer and in later Greek tragedy,

we find stories of the grief that human hubris brings upon us. The repeated warnings against human pride and arrogance make a virtue out of humility. Intellectual humility involves recognizing the fallibility of human thought, in particular one's own. The willingness to submit one's own opinions to rational scrutiny is essential to moving beyond the realm of myth and into the realm of philosophy and science. Intellectual humility makes it possible to see the world and one's place in it as a matter for discovery rather than a matter of self-assertion.

The Melisians

The beginning of philosophy in ancient Greece is often given as 585 B.C., the year that the Milesian philosopher Thales predicted a solar eclipse. Thales brings a new naturalistic approach to explaining the world. That is, his proposed explanations for natural phenomenon are given in terms of more fundamental natural phenomenon, not in supernatural terms. The step away from supernatural myth and towards understanding the natural world on its own terms is a major development. Thales is interested in the fundamental nature of the world and arrives at the view that the basic substance of the world is water. His

reason for thinking that water is fundamental is that of the four recognized elements - earth, air, fire and water - only water can take the form of a solid, liquid, or a gas. According to Thales, earth is really water that is even more concentrated than ice and fire is really water that is more rarified than steam. While his view sounds absurd to us, the significance of his contribution is not the specific answer he gives to the question of the ultimate nature of the world, but how he proposes to answer this question. Thales takes an important step away from projecting ourselves onto the world through myth and superstition and towards explanations that invite further investigation of the world as it is independent of human will.

42

Pythagoras (fl. 525-500 B.C.) traveled in Egypt where he learned astronomy and geometry. His thought represents a peculiar amalgam of hardnosed mathematical thinking and creative but rather kooky superstition. Pythagoras holds that all things consist of numbers. He saw mathematics as a purifier of the soul. Thinking about numbers takes one's attention off of particular things and elevates the mind to the realm of the eternal. Scientific thinking, on this view, is not so far from meditation.

Pythagoras is responsible for the Pythagorean Theorem which tells us that the square of the hypotenuse of a right triangle is equal to the sum of the squares of the remaining sides. He also discerned how points in space can define shapes, magnitudes, and forms:

- 1 point defines location
- 2 points define a line
- 3 points define a plane
- 4 points define solid 3 dimensional objects

Pythagoras introduces the concept of form. The earlier Milesians only addressed the nature of matter, the stuff of the universe. A full account of the nature of the world must also address the various forms that underlying stuff takes. Form implies limits. For Pythagoras, this is understandable in numerical terms. Number represents the application of limit (form) to the unlimited (matter). The notion of form takes on greater sophistication and importance in the thought of Plato and Aristotle.

Pythagoras led a cult that held some rather peculiar religious beliefs. The more popular beliefs in the Homeric gods are not concerned with salvation or spiritual purification. There was the

Dionysian religion, which sought spiritual purification and immortality through drunken carnal feasts and orgies. Pythagorean religious belief also aims at purification and immortality, but without the intoxication and sex. Pythagoras founded a religious society based on the following precepts:

- that at its deepest level, reality is mathematical in nature
- that philosophy can be used for spiritual purification
- that the soul can rise to union with the divine
- that certain symbols have a mystical significance
- that all brothers of the order should observe strict loyalty and secrecy

Members of the inner circle were strict communist vegetarians. They were also not allowed to eat beans. Pythagoras might have done well in Ballard.

The last of the Milesians we will discuss is Heraclitus. Heraclitus (544-484 B.C.) was born in Ephesus on the coast of Asia Minor. He is best known for his doctrine of eternal flux according to which everything undergoes perpetual change. “One can never step in the same river twice.” The underlying substance of the world is fire or heat according to Heraclitus. This is the least

stable of the elements and explains the transitoriness of all things. Everything is a kindling or extinguishing of fire. While everything is in a continual state of flux, this change is not without order. Heraclitus saw Logos or rational order as essential to the world. Changes are injustices, which by natural necessity are redressed in further changes. Heraclitus held ethical views worth noting as well. The good life involves understanding and accepting the necessity of strife and change.

สวัสดีครับนักศึกษาทุกคน ยินดีต้อนรับเข้าสู่การเดินทางย้อนเวลากลับไปสู่รากฐานของความคิดมนุษย์ วันนี้เราจะมาเริ่มเรียนบทใหม่ในหัวข้อ "ปรัชญาสมัยโบราณ" (Ancient Philosophy) ครับ

ในบทนี้ เราจะเน้นไปที่ "บิกทรี" หรือสามนักปรัชญาผู้ยิ่งใหญ่แห่งกรีกโบราณ ได้แก่ โซกราตีส (Socrates), เพลโต (Plato) และ อริสโตเติล (Aristotle) เพราะพวกเขาคือจุดเริ่มต้นที่แท้จริงของทั้งวิทยาศาสตร์และปรัชญา แต่ก่อนจะไปถึงจุดนั้น เราต้องเข้าใจ "บริบททางประวัติศาสตร์" ที่หล่อหลอมพวกเขาขึ้นมาก่อน นั่นคือเหล่านักปรัชญายุคก่อนโซกราตีสครับ

1. ยุคก่อนโซกราตีส (The Presocratics)

ในสมัยของกวีอย่าง โฮเมอร์ (Homer) ผู้แต่งเรื่อง Iliad และ Odyssey ผู้คนมองโลกผ่านอิทธิพลของ "เทพเจ้าแห่งโอลิมปัส" ซึ่งมีนิสัยเหมือนมนุษย์ คือ

เอาแต่ใจและเปลี่ยนแปลงง่าย การอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติในยุคนั้น จึงเป็นการเลียนแบบพฤติกรรมมนุษย์ (เช่น ฟาร์องเพราะเทพเจ้ากริ้ว) ซึ่งถือเป็นยุค "ก่อนวิทยาศาสตร์"

อย่างไรก็ตาม กวีเหล่านี้ได้ทิ้งมรดกสำคัญไว้ คือการเตือนสติเรื่อง ความจองหอง (Hubris) ของมนุษย์ และสนับสนุนให้เรามีความ "ถ่อมตัวทางปัญญา" (Intellectual Humility) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของวิทยาศาสตร์และปรัชญา เพราะการยอมรับว่าเราอาจจะผิด (Fallibility) คือก้าวแรกที่จะทำให้เราเลิกใช้ความเชื่อปรัมปรา แล้วหันมาใช้ "เหตุผล" ในการตรวจสอบความจริงครับ

2. กลุ่มนักปรัชญาชาวไมลีสเลียน (The Milesians)

จุดเริ่มต้นของปรัชญากรีกมักถูกนับเริ่มที่ 585 ปีก่อนคริสตกาล เมื่อ เทลีส (Thales) ทำนายการเกิดสุริยุปราคาได้สำเร็จ

เทลีส (Thales)

เทลีสคือผู้บุกเบิกการอธิบายโลกแบบ "ธรรมชาตินิยม" (Naturalism) เขาเลิกอ้างอิงเทพเจ้า แล้วหันมาหาปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่พื้นฐานกว่า

ทัศนะ: "น้ำ" คือธาตุพื้นฐานของโลก

เหตุผล: ในบรรดาธาตุทั้ง 4 (ดิน น้ำ ลม ไฟ) มีเพียง "น้ำ" เท่านั้นที่สามารถเปลี่ยนสถานะได้ทั้ง ของแข็ง ของเหลว และก๊าซ

ความสำคัญ: แม้ข้อสรุปเรื่องน้ำจะดูน่าขำในปัจจุบัน แต่ "วิธีการ" ของเขาสำคัญมาก เพราะมันคือการก้าวพ้นไสยศาสตร์ไปสู่การสืบเสาะโลกอย่างเป็นอิสระจากความต้องการของมนุษย์

3. พีทาโกรัส (Pythagoras)

พีทาโกรัสไม่ได้เป็นแค่เจ้าของทฤษฎีสามเหลี่ยมที่เราเรียนในวิชาคณิตศาสตร์เท่านั้น แต่ความคิดของเขาเป็นการผสมผสานระหว่าง "คณิตศาสตร์ที่เคร่งครัด" กับ "ความเชื่อทางจิตวิญญาณ" ครับ

คณิตศาสตร์คือการชำระล้างจิตใจ

พีทาโกรัสเชื่อว่า "ทุกสรรพสิ่งประกอบขึ้นจากตัวเลข" การคิดเรื่องตัวเลขจะช่วยดึงความสนใจออกจากสิ่งของชั่วคราว และยกระดับจิตใจไปสู่ดินแดนที่เป็นนิรันดร์ สำหรับเขา การคิดเชิงวิทยาศาสตร์ก็คือการทำสมาธิรูปแบบหนึ่งครับ

แนวคิดเรื่อง "รูปทรง" (Form): พีทาโกรัสสอนเรื่องการใช้จุดกำหนดรูปทรง (1 จุด = ตำแหน่ง, 2 จุด = เส้น, 3 จุด = ระนาบ, 4 จุด = วัตถุ 3 มิติ) เขาเสนอว่า "ตัวเลข" คือขอบเขต (Limit/Form) ที่เข้าไปจัดการกับเนื้อสารที่ไร้ขอบเขต (Matter) แนวคิดเรื่อง Form นี้จะกลายเป็นรากฐานสำคัญให้เพลโตและอริสโตเติลในเวลาต่อมา

ลัทธิพีทาโกรัส

เขาตั้งสมาคมลับที่มีระเบียบวินัยสูงมาก มีความเชื่อว่า:

ความจริงในระดับลึกที่สุดมีธรรมชาติเป็นคณิตศาสตร์

ปรัชญาใช้ชำระล้างจิตวิญญาณได้

จิตวิญญาณสามารถรวมเป็นหนึ่งกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้

เกร็ดน่ารู้: สมาชิกวงในต้องเป็นมังสวิรัตที่เคร่งครัด และ "ห้ามกินถั่ว" อย่างเด็ดขาด! (ครุ่นว่าถ้าเขามาอยู่ยุคนี้ คงเป็นพวกกลุ่มรักสุขภาพสุดโต่งแน่ๆ ครับ)

4. เฮราคลิตุส (Heraclitus)

เฮราคลิตุสมีชื่อเสียงที่สุดจากหลักการที่ว่า "ทุกสรรพสิ่งไหลไปอย่างนิรันดร์" (Eternal Flux) หรือไม่มีอะไรหยุดนิ่ง

วาทะเด็ด: "เราไม่สามารถก้าวลงในแม่น้ำสายเดิมได้เป็นครั้งที่สอง" เพราะน้ำในแม่น้ำนั้นไหลเปลี่ยนไปตลอดเวลา

ธาตุพื้นฐาน: คือ "ไฟ" หรือ "ความร้อน" เพราะไฟคือธาตุที่เสถียรน้อยที่สุด สะท้อนความไม่จีรังของสรรพสิ่ง

ระเบียบแห่งเหตุผล (Logos): แม้โลกจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา แต่การเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ใช่ความโกลาหล เฮราคลิตุสเชื่อว่ามี "Logos" หรือระเบียบที่สมเหตุสมผลควบคุมโลกอยู่

สรุปบทเรียนจากอาจารย์:

นักปรัชญายุคแรกเริ่มเหล่านี้พยายามตอบคำถามว่า "โลกทำมาจากอะไร?" และเริ่มเปลี่ยนจากการมองโลกผ่านนิทานปรัมปรา มาเป็นการมองผ่าน ธาตุ (Matter), ตัวเลข (Form) และการเปลี่ยนแปลง (Flux)

นักศึกษาครับ ถ้าให้เลือกหนึ่งอย่างระหว่าง "น้ำ" (ความยืดหยุ่นของเทลีส), "ตัวเลข" (ความคงที่ของพิทาโกรัส) หรือ "ไฟ" (การเปลี่ยนแปลงของเฮราคลิตุส) นักศึกษาคิดว่าสิ่งไหนอธิบายความจริงของโลกในวันนี้ได้ดีที่สุดครับ?

.....

The Sophists

Most of early Greek philosophy prior to the Sophists was concerned with the natural world. The desire to explain an underlying reality required natural philosophers to speculate beyond what is observable and they lacked any developed critical method for adjudicating between rival theories of substance change or being. In this situation, it is easy to see how many might grow impatient with natural philosophy and adopt the skeptical view that reason simply cannot reveal truths beyond our immediate experience. But reason might still have practical value in that it allows the skilled arguer to advance his

interests. The Sophists were the first professional educators. For a fee, they taught students how to argue for the practical purpose of persuading others and winning their way. While they were well acquainted with and taught the theories of philosophers, they were less concerned with inquiry and discovery than with persuasion.

Pythagoras and Heraclitus had offered some views on religion and the good life. Social and moral issues come to occupy the center of attention for the Sophists. Their tendency towards skepticism about the capacity of reason to reveal truth and their cosmopolitan circumstances, which exposed them to a broad range of social customs and codes, lead the Sophists to take a relativist stance on ethical matters. The Sophist's lack of interest in knowing the truth for its own sake and their entrepreneurial interest in teaching argument for the sake of best serving their client's interests leads Plato to derisively label the Sophists as "shopkeepers with spiritual wares."

One of the better known Sophists, Protagoras (481-411 B.C.), authored several books including, *Truth, or the Rejection* (the rejection of science and philosophy), which begins with his best-known quote, "man is the measure of all things, of those that

are that they are, of those that are not that they are not.” Knowledge, for Protagoras is reducible to perception. Since different individuals perceive the same things in different ways, knowledge is relative to the knower. This is a classic expression of epistemic relativism. Accordingly, Protagoras rejects any objectively knowable morality and takes ethics and law to be conventional inventions of civilizations, binding only within societies and holding only relative to societies.

Socrates

Socrates is widely regarded as the founder of philosophy and rational inquiry. He was born around 470 B.C., and tried and executed in 399 B.C.. Socrates was the first of the three major Greek philosophers; the others being Socrates’ student Plato and Plato’s student Aristotle.

44

Socrates did not write anything himself. We know of his views primarily through Plato’s dialogues where Socrates is the primary character. Socrates is also known through plays of Aristophanes and the historical writings of Xenophon. In many of Plato’s dialogues it is difficult to determine when Socrates’ views are

being represented and when the character of Socrates is used as a mouthpiece for Plato's views.

Socrates was well known in Athens. He was eccentric, poor, ugly, brave, stoic, and temperate. He was a distinguished veteran who fought bravely on Athens' behalf and was apparently indifferent to the discomforts of war. Socrates claimed to hear a divine inner voice he called his daimon and he was prone to go into catatonic states of concentration.

The conflicting views of the Ionian and Eleatic philosophers of nature encouraged skepticism about our ability to obtain knowledge through rational inquiry. Among the Sophists, this skepticism is manifested in epistemic and Moral Relativism. Epistemic relativism is the view that there is no objective standard for evaluating the truth or likely truth of our beliefs. Rather, epistemic standards of reasoning are relative to one's point of view and interests. Roughly, this is the view that what is true for me might not be true for you (when we are not just talking about ourselves). Epistemic relativism marks no distinction between knowledge, belief, or opinion on the one hand, and truth and reality on the other. To take a rather silly example, if I think it's Tuesday, then that's what's true for me; and if you think

it's Thursday, then that's what is true for you. In cases like this, epistemic relativism seems quite absurd, yet many of us have grown comfortable with the notion that, say, beliefs about the moral acceptability of capital punishment might be true for some people and not for others.

Moral Relativism is the parallel doctrine about moral standards. The moral relativist takes there to be no objective grounds for judging some ethical opinions to be correct and others not. Rather, ethical judgments can only be made relative to one or another system of moral beliefs and no system can be evaluated as objectively better than another. Since earlier attempts at rational inquiry had produced conflicting results, the Sophists held that no opinion could be said to constitute knowledge. According to the Sophists, rather than providing grounds for thinking some beliefs are true and others false, rational argument can only be fruitfully employed as rhetoric, the art of persuasion. For the epistemic relativist, the value of reason lies not in revealing the truth, but in advancing one's interests. The epistemic and Moral Relativism of the Sophist has become popular again in recent years and has an academic following in much "post-modern" writing.

Socrates was not an epistemic or moral relativist. He pursued rational inquiry as a means of discovering the truth about ethical matters. But he did not advance any ethical doctrines or lay claim to any knowledge about ethical matters. Instead, his criticism of the Sophists and his contribution to philosophy and science came in the form of his method of inquiry.

45

As the Socratic Method is portrayed in Plato's Socratic dialogues, interlocutor proposes a definition or analysis of some important concept, Socrates raises an objection or offers counter examples, then the interlocutor reformulates his position to handle the objection. Socrates raises a more refined objection. Further reformulations are offered, and so forth. Socrates uses the dialectic to discredit others' claims to knowledge. While revealing the ignorance of his interlocutors, Socrates also shows how to make progress towards more adequate understanding.

A good example of the Socratic Method at work can be found in one of Plato's early Socratic dialogues, Euthyphro. Here is a link: <http://www.gutenberg.org/ebooks/1642>.

In Plato's dialogues we often find Socrates asking about the nature of something and then critically examine proposed answers, finding assorted illuminating objections that often suggest next steps. In this dialogue, Socrates and Euthyphro are discussing the nature of piety or holiness. Socrates and Euthyphro never conclusively discover what piety is, but they learn much about how various attempts to define piety fail. The dialogue works the same if we substitute moral goodness for piety. Understood in this way, Euthyphro provides a classic argument against Divine Command Theory, a view about the nature of morality that says that what is right is right simply because it is commanded by God.

Socrates would not have us believe our questions have no correct answers. He is genuinely seeking the truth of the matter. But he would impress on us that inquiry is hard and that untested claims to knowledge amount to little more than vanity. Even though Euthyphro and Socrates don't achieve full knowledge of the nature of piety, their understanding is advanced through testing the answers that Euthyphro suggests. We come to see why piety can't be understood just by identifying examples of it. While examples of pious acts fail to give us a general

understanding of piety, the fact that we can identify examples of what is pious suggests that we have some grasp of the notion even in the absence of a clear understanding of it.

After a few failed attempts to define piety, Euthyphro suggests that what is pious is what is loved by the gods (all of them, the Greeks recognized quite a few). Many religious believers continue to hold some version of Divine Command Theory. In his response to Euthyphro, Socrates points us towards a rather devastating critique of this view and any view that grounds morality in authority. Socrates asks whether what is pious is pious because the gods love it or whether the gods love what is pious because it is pious. Let's suppose that the gods agree in loving just what is pious. The question remains whether their loving the pious explains its piety or whether some things being pious explains why the gods love them. Once this question of what is supposed to explain what is made clear, Euthyphro agrees with Socrates that the gods love what is pious because it is pious. The problem with the alternative view, that what is pious is pious because it is loved by the gods, is that this view makes piety wholly arbitrary. Anything could be pious if piety is just a matter of being loved by the gods. If the gods love puppy torture, then this would be

pious. Hopefully this seems absurd. Neither Socrates nor Euthyphro is willing to accept that what is pious is completely arbitrary. At this point, Socrates points out to Euthyphro that since an

46

act's being pious is what explains why the gods love it, he has failed to give an account of what piety is. The explanation can't run in both directions. In taking piety to explain being loved by the gods, we are left lacking an explanation of what piety itself is. Euthyphro gives up shortly after this failed attempt and walks off in a huff.

If we substitute talk of God making things right or wrong by way of commanding them for talk of the gods loving what is pious in this exchange of ideas, we can readily see that Divine Command Theory has the rather unsavory result that torturing innocent puppies would be right if God commanded it. We will return to this problem when we take up ethical theory later in the course. While we don't reach the end of inquiry into piety (or goodness) in Euthyphro, we do make discernible progress in coming to see why a few faulty accounts must be set aside. Socrates does not refute the skeptic or the relativist Sophist by claiming to discover

the truth about anything. What he does instead is show us how to engage in rational inquiry and show us how we can make progress by taking the possibility of rational inquiry seriously.

สวัสดีครับนักศึกษาทุกคน วันนี้เราจะมาพูดถึงจุดเปลี่ยนสำคัญในประวัติศาสตร์ความคิดของมนุษย์ เมื่อปรัชญาเริ่มเปลี่ยนจากการมองท้องฟ้าและดวงดาว กลับมามองที่ "มนุษย์" และ "สังคม" ครับ เราจะมาทำความรู้จักกับกลุ่มคนที่ถูกเรียกว่า "โซฟิสต์" และมหาบุรุษผู้พลิกโฉมโลกทางปัญญาอย่าง "โซกราตีส" กันครับ

1. กลุ่มโซฟิสต์ (The Sophists): นักวิชาการเดินสายและนักวาทศิลป์ในขณะนี้นักปรัชญายุคแรกหมกมุ่นอยู่กับการหาว่าโลกทำมาจากอะไร (น้ำ ไฟ หรือตัวเลข) จนหาข้อสรุปที่ตรงกันไม่ได้ หลายคนเริ่มเบื่อหน่ายและหันมาเชื่อว่า "เหตุผลของมนุษย์อาจไม่มีวันเข้าถึงความจริงสูงสุดได้" จุดนี้เองที่ กลุ่มโซฟิสต์ ก้าวเข้ามา พวกเขาคือ "อาจารย์อาชีพ" กลุ่มแรกที่เก็บค่าเล่าเรียนเพื่อสอนศิลปะการโต้แย้งเป้าหมาย: ไม่ใช่เพื่อค้นหาความจริง (Inquiry) แต่เพื่อ "การโน้มน้าว" (Persuasion) และการเอาชนะในสภาหรือศาลยุติ: เนื่องจากพวกเขาเดินทางไปหลายเมือง เห็นจารีตที่แตกต่างกัน พวกเขาจึงกลายเป็น "สัมพัทธนิยม" (Relativism) คือเชื่อว่าความจริงหรือศีลธรรมไม่มีมาตรฐานกลาง แต่ขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคนหรือแต่ละสังคมโปรทาโกรัส (Protagoras) กับวาทะบันลือโลกเขาคือโซฟิสต์ที่โด่งดังที่สุด เจ้าของประโยคที่ว่า: "มนุษย์คือมาตรวัดของสรรพสิ่ง"

(Man is the measure of all things)ความหมาย: ความรู้คือการรับรู้ (Perception) ถ้าคุณรู้สึกว่าลมหนาว สำหรับคุณมันก็คือหนาว ถ้าผมรู้สึกว่าอุ่น สำหรับผมมันก็คืออุ่น ไม่มีใครผิดพลาดที่ตามมา: กฎหมายและศีลธรรมจึงเป็นเพียง "ข้อตกลง" ของมนุษย์ ไม่ใช่กฎธรรมชาติที่ตายตัว เพลโตจึงเคยเรียกคนกลุ่มนี้อย่างเจ็บแสบว่าเป็น "พ่อค้าเร่ขายสินค้าทางวิญญาณ"². โซกราตีส (Socrates): บิดาแห่งปรัชญาตะวันตก1โซกราตีส (เกิดประมาณ 470 ปีก่อนคริสตกาล) คือชั่วตรงข้ามของกลุ่มโซฟิสต์ เขาไม่ได้รวย ไม่ได้เก็บค่าสอน และที่สำคัญ เขาไม่ได้เขียนหนังสือเลยแม้แต่เล่มเดียว! เรารู้เรื่องของเขากันงานเขียนของลูกศิษย์อย่าง "เพลโต" เท่านั้น

ความแตกต่างระหว่างสัมพัทธนิยม vs โซกราตีส

ประเด็น	กลุ่มโซฟิสต์ (สัมพัทธนิยม)	โซกราตีส
ความจริง	ไม่มีมาตรฐานกลาง (True for me/you)	มีความจริงที่ถูกต้องอยู่ และเราต้องทำให้เจอ
เป้าหมายการใช้เหตุผล	เพื่อเอาชนะและรักษาสถประโยชน์(Rhetoric)	เพื่อขัดเกลาจิตใจและค้นหาความจริง (Dialectic)
ค่าตอบแทน	เก็บค่าเล่าเรียนแพง	สอนฟรีแก่ทุกคนที่สนใจ

2. วิธีการแบบโซกราตีส (The Socratic Method)

โซกราตีสเชื่อว่าเราจะเข้าถึงความจริงได้ผ่านการ "ถาม-ตอบ" (Dialogue) เขาจะไม่บอกคำตอบตรงๆ แต่จะถามเพื่อให้คู่สนทนาเห็นจุดอ่อนในความคิดของตัวเองกรณีศึกษาจากบทสนทนา "ยูไทโพร" (Euthyphro)ในบทสนทนานี้ โซกราตีสถกเถียงกับยูไทโพรเรื่อง "ความเคร่งครัดในศาสนา/ความดี" (Piety) ซึ่งนำไปสู่การหักล้าง

แนวคิด ทฤษฎีเทวโองการ (Divine Command Theory) ที่เชื่อว่า "สิ่งที่พระเจ้าสั่งคือสิ่งที่ถูกต้อง" โซกราตีสยังคำถามเด็ด (Socratic Dilemma): "สิ่งที่ดีย่อมเป็นที่รักของพระเจ้าเพราะมันดีอยู่แล้ว หรือว่ามันดีเพราะพระเจ้าทรงรักมัน?" ถ้าตอบว่าดีเพราะพระเจ้าสั่ง: ศีลธรรมจะกลายเป็นเรื่อง "อำเภोज" (ถ้าพระเจ้าสั่งให้ทรมาณลูกหมา การทรมาณลูกหมาจะกลายเป็นเรื่องดีทันทีหรือ? ซึ่งดูไร้สาระ) ถ้าตอบว่าพระเจ้าสั่งเพราะมันดีอยู่แล้ว: แปลว่ามีมาตรฐาน "ความดี" บางอย่างที่อยู่นอกเหนือจากอำนาจของพระเจ้า พระเจ้าแค่ทำตามมาตรฐานนั้น การสนทนาจบลงที่ยุโทโฟรไปต่อไม่ถูกและเดินหนีไป แต่นี่คือชัยชนะทางปัญญา โซกราตีสแสดงให้เห็นว่า เราไม่ควรยอมรับความรู้ที่ไม่ได้ผ่านการทดสอบ (Untested claims) สรุปลงท้ายจาก อาจารย์โซกราตีสไม่ได้อ้างว่าเขารู้ทุกอย่าง (เขามักพูดว่า "ผมรู้เพียงอย่างเดียวคือผมไม่รู้อะไรเลย") แต่สิ่งที่เขาทำคือการสอนให้เรา "รู้จักคิดอย่างมีระบบ" และเชื่อมั่นในศักยภาพของเหตุผลในการพาเราไปสู่ความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้นนักศึกษาครับ ในยุคปัจจุบันที่มีข้อมูลล้นหลามและทุกคนต่างบอกว่า "ความจริงของฉันคือแบบนี้" นักศึกษาคิดว่าเราควรเป็น "ไซฟิสต์" ที่เก่งการโน้มน้าว หรือควรเป็น "โซกราตีส" ที่กล้าตั้งคำถามกับความเชื่อของตัวเองดีครับ?

.....

Apology

This dialogue by Plato is a dramatization of Socrates' defense at his trial for corrupting the youth among other things. Socrates tells the story of his friend Chaerophon who visits the Oracle of Delphi and asks if anyone in Athens is wiser than Socrates. The Oracle answered that no one is wiser than Socrates. Socrates is astounded by this and makes it his mission in life to test and understand the Oracle's pronouncement. He seeks out people who have a reputation for wisdom in various regards and tests their claims to knowledge through questioning. He discovers a good deal of vain ignorance and false claims to knowledge, but no one with genuine wisdom. Ultimately, Socrates concludes that he is wisest, but not because he possesses special knowledge not had by others. Rather, he finds that he is wisest because he recognizes his own lack of knowledge while others think they know, but do not.

Of course people generally, and alleged experts especially, are quite happy to think that what they believe is right. We tend to be content with our opinions and we rather like it

when others affirm this contentment by agreeing with us, deferring to our claims to know or at least by “respecting our opinion” (whatever that is supposed to mean). We are vain about our opinions even to the point of self identifying with them (I’m the guy who is right about this or that). Not claiming to know, Socrates demonstrates some intellectual humility in allowing that his opinions might be wrong and being willing to subject them to examination. But in critically examining various opinions, including those of the supposed experts, he pierces the vanity of many of Athens’ prestigious citizens. Engaging in rational inquiry is dangerous business, and Socrates is eventually brought up on charges of corrupting the youth who liked to follow him around and listen to him reveal people’s claims to knowledge as false pride. The Apology documents Socrates’ defense of his of behavior and the Athenian assembly’s decision to sentence him to death anyway.

You will find the Apology in several formats here:
<http://www.gutenberg.org/ebooks/1656>

Study questions for the Apology:

1. What are the ancient and the more recent charges brought against Socrates?
2. How does he answer the ancient charges?
3. According to Socrates, why would he not intentionally corrupt the youth?
4. Suppose Socrates unintentionally corrupted the youth. Should he be punished anyway for the negative impact of his actions? Explain your answer.
5. Explain the mission Socrates sets himself on in response to the the pronouncement by the Oracle at Delphi.
6. Socrates argues in a couple places that the worse man can not harm the better man. How does that argument go?
7. What does Socrates' defense reveal about the values he lives by? What matters most to Socrates in life?
8. How does Socrates argue that the fear of death is irrational?
9. How could Socrates have avoided the death penalty?
10. Was his choice not to evade death an honorable one?

11. How did Socrates see his critical questioning of Athenians as beneficial to his city and its citizens?
12. Do you think Socrates was too hard on his fellow Athenians before his accusers came forward? Was he too hard on them during the trial and after the verdict?

สวัสดีครับนักศึกษาทุกคน วันนี้เราจะมาถึงบทเรียนที่สะท้อนใจและทรงพลังที่สุดในประวัติศาสตร์ปรัชญา นั่นคือบทสนทนาที่ชื่อว่า "Apology" (คำให้การของโซกราตีส) ครับ

คำว่า "Apology" ในที่นี้ไม่ได้แปลว่า "คำขอโทษ" นะครับ แต่มาจากภาษากรีกว่า Apologia ซึ่งแปลว่า "คำแก้ต่าง" หรือการชี้แจงเหตุผลเพื่อป้องกันตนเองในศาลครับ

1. จุดเริ่มต้นของภารกิจ: คำพยากรณ์จากเดลฟี

เรื่องราวเริ่มต้นเมื่อเพื่อนของโซกราตีสที่ชื่อว่า "เซโรฟอน" ไปถามพยากรณ์แห่งเดลฟี (Oracle of Delphi) ว่า "มีใครในเอเธนส์ที่ฉลาดกว่าโซกราตีสไหม?" คำตอบที่ได้คือ "ไม่มีใครฉลาดไปกว่าโซกราตีสอีกแล้ว"

เมื่อโซกราตีสได้ยินเช่นนั้น เขารู้สึกตกใจและสับสนมาก เพราะเขารู้ว่าตัวเองไม่มีความรู้อะไรเลย เขาจึงออกพิสูจน์คำพยากรณ์นี้ด้วยการ:

ออกไปตั้งคำถามกับผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็น "ผู้รู้" ในด้านต่างๆ (นักการเมือง กวี ช่างฝีมือ)

เขาพบว่าคนเหล่านั้นต่างคิดว่าตัวเองรู้ในสิ่งจริงๆ แล้วพวกเขาไม่รู้เลย (ความรู้จอมปลอม)

ข้อสรุป: โซกราตีสจึงเข้าใจว่า เขาฉลาดที่สุดไม่ใช่เพราะเขารู้อะไรมากกว่าคนอื่น แต่เพราะ "เขารู้ตัวว่าเขาไม่รู้" ในขณะที่คนอื่น "ไม่รู้แต่คิดว่าตัวเองรู้"

2. ความถ่อมตัวทางปัญญา vs ความทะนงตน

โซกราตีสได้แสดงสิ่งที่เรียกว่า "ความถ่อมตัวทางปัญญา" (Intellectual Humility) คือการยอมรับว่าความคิดของตนอาจผิดได้ และยินดีที่จะให้มีการตรวจสอบด้วยเหตุผล

ในทางกลับกัน คนส่วนใหญ่มักจะยึดติดกับความคิดของตนเองจนกลายเป็นความภาคภูมิใจส่วนบุคคล (Vanity) เมื่อโซกราตีสไปตั้งคำถามเพื่อสะกิดหน้ากากแห่งรู้นั้นออก เขาก็สร้างศัตรูไว้มากมาย โดยเฉพาะเหล่าผู้มีหน้ามีตาในสังคมเอเธนส์

3. วาระสุดท้ายของโสกราตีส

สุดท้ายโสกราตีสถูกฟ้องร้องในข้อหา "มอมเมาเยาวชน" (เพราะคนหนุ่มชอบมาฟังเขาไล่ต้อนพวกผู้ใหญ่อัจฉริยะ) และข้อหาไม่นับถือเทพเจ้าของรัฐ บทสนทนา Apology บันทึกคำแก้ต่างที่เขาแสดงต่อสภาเอเธนส์ แม้เขาจะยืนยันในอุดมการณ์ของตนอย่างแน่วแน่ แต่สุดท้ายสภาก็ตัดสินประหารชีวิตเขาด้วยการให้ดื่มยาพิษ (Hemlock)

คำถามท้ายบทสำหรับอภิปราย (Study Questions)

ลองนำคำถามเหล่านี้ไปคิดเล่นๆ หรือค้นคว้าเพิ่มจากตัวบทเต็มดูนะ
ครับ:

ข้อหา "ดั้งเดิม" และข้อหา "ใหม่" ที่โชกราตีสุกฟ้องคืออะไร?

เขาตอบโต้ข้อหาดั้งเดิมอย่างไร?

เหตุผลที่เขาอ้างว่าเขาไม่มีทาง "ตั้งใจ" มอมเมาเยาวชนคืออะไร?

ประเด็นน่าคิด: หากโชกราตีสมอมเมาเยาวชนโดยไม่ตั้งใจ เขาควร
ได้รับโทษจากผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นหรือไม่?

อธิบาย "ภารกิจ" ที่เขาสมานานให้ตัวเองหลังจากได้ยินคำพยากรณ์

โชกราตีสให้เหตุผลอย่างไรว่า "คนเลวไม่สามารถทำร้ายคนดีได้"?

คำแก้ต่างของเขาเปิดเผยคุณค่าอะไรในชีวิต? สิ่งใดสำคัญที่สุดสำหรับ
เขา?

เขาให้เหตุผลอย่างไรว่า "ความกลัวตายเป็นเรื่องไม่สมเหตุสมผล"?

เขามีวิธีหลีกเลี่ยงโทษประหารไหม? และทำไมเขาจึงไม่เลือกวิธีนั้น?

การตัดสินใจไม่หนีความตายของเขาถือเป็นสิ่งที่ "มีเกียรติ" หรือไม่?

เขาเชื่อว่าการตั้งคำถามไล่ต้อนชาวเอเธนส์นั้นเป็น "ประโยชน์" ต่อ
เมืองอย่างไร?

สรุปส่งท้ายจากอาจารย์

ความตายของโสกราตีสทิ้งคำถามสำคัญไว้ให้เราว่า "ชีวิตที่ไม่ผ่านการตรวจสอบนั้น มีค่าพอที่จะอยู่จริงหรือ?" (The unexamined life is not worth living)

นักศึกษาครับ ถ้าคุณเป็นโสกราตีสและต้องเลือกระหว่าง "ยอมหุบปากเพื่อมีชีวิตอยู่ต่อ" กับ "พูดความจริงแล้วยอมตาย" คุณจะเลือกทางไหน? และคุณคิดว่าในสังคมปัจจุบัน "ความถ่อมตัวทางปัญญา" ยังเป็นสิ่งที่มีความแพงอยู่หรือเปล่า?

.....

Plato

Plato (429-347 B.C.) came from a family of high status in ancient Athens. He was a friend and fan of Socrates and some of his early dialogues chronicle events in Socrates' life. Socrates is a character in all of Plato's dialogues. But in many, the figure of Socrates is employed as a voice for Plato's own views. Unlike Socrates, Plato offers very developed and carefully reasoned views about a great many things. Here we will briefly introduce his core metaphysical, epistemological and ethical views.

Metaphysics and Epistemology

Plato's metaphysics and epistemology are best summarized by his device of the divided line. The vertical line between the columns below distinguishes reality and knowledge. It is divided into levels that identify what in reality corresponds with specific modes of thought.

Objects

Modes of Thought

The Forms

Knowledge

Mathematical objects

Thinking

Particular things

Belief /Opinion

Images / Imaging

Here we have a hierarchy of Modes of Thought, or types of mental representational states, with the highest being knowledge of the forms and the lowest being imaging (in

the literal sense of forming images in the mind). Corresponding to these degrees of knowledge we have degrees of reality. The less real includes the physical world, and even less real, our representations of it in art. The more real we encounter as we inquire into the universal natures of the various kinds of things and processes we encounter. According to Plato, the only objects of knowledge are the forms which are abstract entities.

In saying that the forms are abstract, we are saying that while they do exist, they do not exist in space and time. They are ideals in the sense that a form, say the form of horse-ness, is the template or paradigm of being a horse. All the physical horses partake of the form of horse-ness, but exemplify it only to partial and varying degrees of perfection. No actual triangular object is perfectly triangular, for instance. But all actual triangles have something in common, triangularity. The form of triangularity is free from all of the imperfections of the various actual instances of being triangular. We get the idea of something being more or less perfectly triangular. For various triangles to come closer to perfection than others

suggests that there is some ideal standard of “perfectly triangularity.” This for Plato, is the form of triangularity. Plato also takes moral standards like justice and aesthetic standards like beauty to admit of such degrees of perfection. Beautiful physical things all partake of the form of beauty to some degree or another. But all are imperfect in varying degrees and ways. The form of beauty, however, lacks the imperfections of its space and time bound instances. Perfect beauty is not something we can picture or imagine. But an ideal form of beauty is required to account for how beautiful things are similar and to make sense of how things can be beautiful to some less than perfect degree or another.

Only opinion can be had regarding the physical things, events, and states of affairs we are acquainted with through our sensory experience. With physical things constantly changing, the degree to which we can grasp how things are at any given place and time is of little consequent. Knowledge of the nature of the forms is a grasp of the universal essential natures of things. It is the intellectual perception of what various things, like horses or people,

have in common that makes them things of a kind. Plato accepts Socrates' view that to know the good is to do the good. So his notion of epistemic excellence in seeking knowledge of the forms will be a central component of his conception of moral virtue.

สวัสดีครับนักศึกษาทุกคน หลังจากที่เราได้เห็นวาระสุดท้ายของโซกราตีสไปแล้ว วันนี้เราจะมาทำความรู้จักกับลูกศิษย์ที่โด่งดังที่สุดของเขา นั่นคือ เพลโต (Plato) ครับเพลโต (429-347 ปีก่อนคริสตกาล) มาจากตระกูลสูงศักดิ์ในเอเธนส์ เขาเป็นทั้งเพื่อนและแฟนคลับตัวยงของโซกราตีส แม้เขาจะใช้โซกราตีสเป็นตัวละครหลักในงานเขียนเกือบทุกเล่ม แต่ความแตกต่างคือ เพลโตได้สร้างระบบปรัชญาที่ซับซ้อนและมีการให้เหตุผลอย่างละเอียดในหลายด้าน ทั้งเรื่องความจริง (Metaphysics), ความรู้ (Epistemology) และจริยธรรม (Ethics) ครับ

1. อภิปรัชญาและญาณวิทยา: โลกแห่งแบบ (The Forms)แนวคิดเรื่องความจริงและความรู้ของเพลโตถูกสรุปไว้อย่างยอดเยี่ยมผ่านอุปกรณ์ทางความคิดที่เรียกว่า "เส้นแบ่ง" (The Divided Line) ซึ่งแบ่งระดับความจริงและระดับความคิดออกจากกัน ดังนี้ครับ:

วัตถุ/สิ่งที่มีอยู่ (ความจริง) ระดับความคิด (ความรู้)

แบบ (The Forms)	ความรู้ (Knowledge)
วัตถุทางคณิตศาสตร์	การคิดเชิงเหตุผล (Thinking)
สิ่งของทั่วไป (ม้า, โຕ้ะ, คน)	ความเชื่อ/ความเห็น (Belief/Opinion)
ภาพเงา/ภาพสะท้อน	การจินตภาพ (Imaging)

เพลโตเสนอว่า "ความจริงมีหลายระดับ" สิ่งที่เราเห็นในโลก กายภาพ (เช่น ม้าที่เราจับต้องได้) ไม่ใช่ความจริงสูงสุด แต่มันเป็นเพียงสิ่งที่ "เลียนแบบ" มาจากต้นแบบที่เป็นนามธรรม ซึ่งเขาเรียกว่า "แบบ" (The Forms)². "แบบ" คืออะไร? (What are the Forms?) คำว่า "แบบ" ของเพลโตคือ อุดมคติ (Ideals) ที่เป็นอมตะ ไม่ขึ้นกับกาลเวลาและสถานที่ ลองดูตัวอย่างนี้นะครับ: รูปสามเหลี่ยม: ในโลกความจริง ไม่มีวัตถุไหนที่เป็น "สามเหลี่ยมที่สมบูรณ์แบบ" 100% (เส้นอาจจะไม่ตรงเป๊ะหรือมุมอาจจะคลาดเคลื่อนไปนิดหน่อย) แบบของสามเหลี่ยม: คือมาตรฐานของ "ความเป็นสามเหลี่ยมที่สมบูรณ์" ซึ่งไม่มีข้อบกพร่องใดๆ แบบนี้แหละคือสิ่งที่มีอยู่จริงในทางสติปัญญา และเป็นต้นแบบให้เราบอกได้ว่าวัตถุอันไหน "ใกล้เคียงความสมบูรณ์" มากกว่ากันไม่ใช่แค่รูปทรงนะครับ เพลโตยังรวมไปถึงค่าทางจริยธรรมและความงามด้วย เช่น "ความยุติธรรม" หรือ "ความงาม" สิ่งที่สวยงามในโลกนี้ล้วนสวยงามเพราะมันมี "ส่วนร่วม" ในแบบแห่งความงาม แต่พวกมันก็ยังคงมีความบกพร่องและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ต่างจาก "แบบแห่งความงาม" ที่สวยงามอย่างสมบูรณ์และนิ

รันดร์3. ความรู้ vs ความเห็นความเห็น (Opinion): คือสิ่งที่เราได้จากประสาทสัมผัส (การเห็น, การฟัง) เกี่ยวกับโลกกายภาพ เนื่องจากโลกกายภาพเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (มั่วเกิดแล้วก็ตาย, ดอกไม้เหี่ยวเฉา) เพลโตจึงถือว่าสิ่งนี้ให้ได้แค่ "ความเห็น" ที่ไม่แน่นอนความรู้ (Knowledge): คือการใช้สติปัญญาเข้าใจถึง "แก่นแท้" (Essence) ของสรรพสิ่ง นั่นคือการเข้าใจ "แบบ" ซึ่งเป็นสากลและไม่เปลี่ยนแปลงสรุปส่งท้ายจากอาจารย์สำหรับเพลโต "การรู้จักความดี คือการทำความดี" (To know the good is to do the good) ดังนั้น การฝึกฝนสติปัญญาเพื่อไปให้ถึงความรู้เรื่อง "แบบ" จึงไม่ได้เป็นแค่เรื่องวิชาการ แต่มันคือส่วนสำคัญที่สุดในการสร้าง "คุณธรรม" ในตัวมนุษย์ครับนักศึกษาครับ ลองมองไปรอบๆ ตัวสิครับ มีสิ่งไหนไหมที่คุณคิดว่ามันเป็นคือ "ความสมบูรณ์แบบ" จริงๆ? หรือเรากำลังใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลาง "ของเลียนแบบ" ที่ไม่สมบูรณ์อย่างที่เพลโตบอกไว้? แล้วเราจะหา "ความจริงแท้" เจอได้อย่างไรในโลกที่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาแบบนี้?

.....

Ethics

Plato offers us a tripartite account of the soul. The soul consists of a rational thinking element, a motivating willful element, and a desire-generating appetitive element. Plato

offers a story of the rational element of the soul falling from a state of grace (knowledge of the forms) and dragged

49

down into a human state by the unruly appetites. This story of the soul's relation to the imperfect body supports Plato's view that the knowledge of the forms is a kind of remembrance. This provides a convenient source of knowledge as an alternative to the merely empirical and imperfect support of our sense experience. Plato draws an analogy between his conception of the soul and a chariot drawn by two horses, one obedient, the other rebellious. The charioteer in this picture represents the rational element of the soul, the good horse the obedient will, and the bad horse, of course, represents those nasty earthly appetites. To each of the elements of the soul, there corresponds a virtue; for the rational element there is wisdom, for the willing element of the soul there is courage, and for the appetitive element there is temperance. Temperance is matter of having your appetites under control. This might sound like chronic self-denial and repression, but properly understood, it is not.

Temperance and courage are cultivated through habit. In guiding our appetites by cultivating good habits, Plato holds, we can come to desire what is really good for us (you know, good diet, exercise, less cable TV, and lots more philosophy - that kind of stuff).

Wisdom is acquired through teaching, via the dialectic, or through “remembrance.” Perhaps, to make the epistemological point a little less metaphysically loaded, we can think of remembrance as insight. A more general virtue of justice is conceived as each thing functioning as it should. To get Plato’s concept of justice as it applies to a person, think of the charioteer managing and controlling his team; keeping both horses running in the intended direction and at the intended speed. Justice involves the rational element being wise and in charge. For a person to be just is simply a matter of having the other virtues and having them functioning together harmoniously.

Given Plato’s ethical view of virtue as a matter of the three elements of the soul functioning together as they should, Plato’s political philosophy is given in his view of the state as the human “writ at large.” Project the standards Plato

offers for virtue in an individual human onto the aggregate of individuals in a society and you have Plato's vision of the virtuous state. In the virtuous state, the rational element (the philosophers) are in charge. The willing element (the guardians or the military class) is obedient and courageous in carrying out the policies of the rational leadership. And the appetitive element (the profit-driven business class) functions within the rules and constraints devised by the rational element (for instance, by honestly adhering to standards of accounting). A temperate business class has the profit motive guided by the interests of the community via regulation devised by the most rational. The virtuous business class refrains from making its comfort and indulgence the over-riding concern of the state. Plato, in other words, would be no fan of totally free markets, but neither would he do away with the market economy altogether.

Plato's vision of social justice is non-egalitarian and anti-democratic. While his view would not be popular today, it is still worthwhile to consider his criticism of democracy and rule by the people. Plato has Socrates address this

dialectically by asking a series of questions about who we would want to take on various jobs. Suppose we had grain and wanted it processed into flour. We would not go to the cobbler or the horse trainer for this, we'd go to the miller. Suppose we

50

had a horse in need of training. We obviously would not go to the miller or the baker for this important task, we'd go to the horse trainer. In general, we want important functions to be carried out by the people with the expertise or wisdom to do them well. Now suppose we had a state to run. Obviously we would not want to turn this important task over to the miller, the cobbler, or the horse trainer. We'd want someone who knows what he or she is doing in charge. Plato has a healthy regard for expertise. As Plato sees it, democracy amounts to turning over the ethically most important jobs to the people who have the least expertise and wisdom in this area. There is very little reason to expect that a state run by cobblers, millers, and horse trainers will be a virtuous state.

สวัสดีครับนักศึกษาทุกคน วันนี้เราจะมาจบบทเรียนเรื่องเพลโตด้วยหัวข้อที่เข้มข้นที่สุด นั่นคือ "จริยธรรม" (Ethics) และ "ปรัชญาการเมือง" (Political Philosophy) ครับ
เพลโตเชื่อว่าการจะเข้าใจความดีงามในระดับสังคมได้ เราต้องเริ่มจากการเข้าใจ "จิตวิญญาณ" ของมนุษย์เสียก่อน

1. องค์ประกอบสามส่วนของจิตวิญญาณ (The Tripartite Soul)

เพลโตเสนอว่าจิตวิญญาณของคนเราไม่ได้มีเพียงหนึ่งเดียว แต่ประกอบด้วย 3 ส่วนที่ทำงานขัดแย้งกันอยู่เสมอ เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน เขาได้ใช้ "อุปมานิทัศน์เรื่องรถเทียมม้า" (The Chariot Allegory) ครับ

ส่วนเหตุผล (Rational element): เปรียบเสมือน "สารถิ" ผู้ควบคุมรถ มีหน้าที่ใช้สติปัญญาและวิสัยทัศน์

ส่วนเจตจำนง/ความมุ่งมั่น (Willing element): เปรียบเสมือน "ม้าที่เชื่อฟัง" เป็นพลังของความกล้าหาญ การรักษาเกียรติ และการทำตามคำสั่ง

ส่วนความอยาก/กิเลส (Appetitive element): เปรียบเสมือน "ม้าที่พยศ" เป็นต้นกำเนิดของความหิว กามารมณ์ และความต้องการทางกายภาพที่ไม่สิ้นสุด

2. คุณธรรมในตัวบุคคล (Individual Virtue)

เพลโตกล่าวว่า แต่ละส่วนของจิตวิญญาณจะมี "คุณธรรม" ประจำส่วนของมันเอง ดังนี้ครับ:

ปัญญา (Wisdom): คือคุณธรรมของส่วนเหตุผล เมื่อสารถึมีความรู้
แจ้ง

ความกล้าหาญ (Courage): คือคุณธรรมของส่วนเจตจำนง เมื่อม้าตัว
ที่ดีรู้จักสู้ในสิ่งที่ควรสู้

การรู้จักพอ/การประมาณตน (Temperance): คือคุณธรรมของส่วน
ความอยาก เมื่อม้าที่พยศถูกควบคุมให้อยู่ในร่องในรอย

ความยุติธรรม (Justice): คือคุณธรรมโดยรวมที่เกิดขึ้นเมื่อ ทั้ง 3 ส่วน
ทำงานประสานสอดคล้องกัน โดยมี "เหตุผล" เป็นผู้นำ

การฝึกคุณธรรมเหล่านี้ไม่ได้หมายถึงการกดขี่ความอยากจนไม่เหลือ
อะไรเลยนะครับ แต่คือการสร้าง "นิสัยที่ดี" เพื่อให้เราอยากในสิ่งที่
ส่งผลดีต่อเราจริงๆ เช่น อาหารที่ดีต่อสุขภาพ หรือการอ่านปรัชญา
แทนที่จะจมอยู่กับความเพลิดเพลินชั่วครวครวครับ

3. รัฐในอุดมคติ (The Virtuous State)

เพลโตนำแนวคิดเรื่องจิตวิญญาณมาขยายใหญ่ให้กลายเป็นภาพของ
สังคม เขาเชื่อว่าสังคมที่ดีควรมีการแบ่งชนชั้นตามความถนัดของจิต
วิญญาณมนุษย์:

องค์ประกอบจิต	ชนชั้นในสังคม	หน้าที่และคุณธรรม
เหตุผล	ราชาปราชญ์ (Philosopher Kings)	เป็นผู้นำ วางนโยบายด้วย "ปัญญา"
เจตจำนง	ผู้พิทักษ์/ทหาร (Guardians)	ปกป้องรัฐด้วย "ความกล้าหาญ" และวินัย

ความอยาก

ชนชั้นธุรกิจ/ผู้ผลิต (Appetitive Class) ขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายใต้ "การรู้จักพอ"

ในรัฐของเพลโต ชนชั้นธุรกิจไม่ควรเอาความร่ำรวยส่วนตัวเป็นที่ตั้ง แต่ต้องยอมรับกฎเกณฑ์ที่วางโดยผู้มีความรู้ (ปราชญ์) เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เพลโตจึงไม่ใช่แฟนตัวยงของตลาดเสรีที่ไร้การควบคุมครับ

4. บทวิพากษ์ประชาธิปไตย

เพลโตไม่เชื่อในระบอบประชาธิปไตยแบบเอเธนส์ เขาตั้งคำถามผ่านโซกราตีสไว้อย่างน่าสนใจว่า:

"ถ้าเราอยากได้แป้งสาลี เราจะไปหาช่างทำรองเท้าไหม? เปล่า เรายอมไปหาโรงโม่... ถ้าเรามีม้าที่ต้องฝึก เราจะไปหาคนทำขนมปังไหม? เปล่า เราต้องไปหาครูฝึกม้า"

เพลโตมองว่า "การบริหารรัฐ" เป็นงานที่สำคัญที่สุดและต้องใช้ความเชี่ยวชาญสูงสุด การปล่อยให้คนส่วนใหญ่ที่ "ไม่มีความเชี่ยวชาญ" (ช่างรองเท้า, คนเลี้ยงม้า) มาโหวตตัดสินเรื่องทิศทางของประเทศ จึงเป็นเรื่องที่อันตรายและไม่สมเหตุสมผลสำหรับเขา

สรุปส่งท้ายจากอาจารย์

แม้แนวคิดของเพลโตจะดู "เผด็จการ" หรือ "ไม่เท่าเทียม" ในสายตาคนปัจจุบัน แต่ประเด็นเรื่อง "ความเชี่ยวชาญ" (Expertise) และการที่ผู้นำต้องมี "ปัญญา" เหนือกว่าความอยากส่วนตัว ยังคงเป็นประเด็นที่น่าคิดเสมอในการเมืองทุกยุคสมัยครับ

นักศึกษาครับ... นักศึกษาเห็นด้วยกับเพลโตไหมว่า "ผู้ปกครองควรเป็นคนที่มีความรู้ที่สุดเท่านั้น" หรือนักศึกษาเชื่อว่า "ทุกคนควรมีสติเท่ากันไม่ว่าความรู้จะต่างกันแค่ไหน"? แล้วในสังคมปัจจุบัน เราจะสร้างสมดุลระหว่าง "สิทธิเสรีภาพ" กับ "ความเชี่ยวชาญ" ได้อย่างไรบ้างครับ?

.....

Aristotle

Aristotle is a towering figure in the history of philosophy and science. Aristotle made substantive contributions to just about every philosophical and scientific issue known in the ancient Greek world. Aristotle was the first to develop a formal system of logic. As the son of a physician he pursued a life-long interest in biology. His physics was the standard view through Europe's Middle Ages. He was a student of Plato, but he rejected Plato's other-worldly theory of forms in favor of the view that things are a composite of substance and form. Contemporary discussions of the good life still routinely take Aristotle's ethics as their starting point. Here I will offer the briefest

sketch of Aristotle's logic and metaphysics. We will return to his ethics later in the course.

Logic

Aristotle's system of logic was not only the first developed in the West, it was considered complete and authoritative for well over 2000 years. The core of Aristotle's logic is the systematic treatment of categorical syllogisms. You might recall this argument from Chapter 2:

1. All monkeys are primates.
2. All primates are mammals.
3. So, all monkeys are mammals.

This argument is a categorical syllogism. That's a rather antiquated way of saying it's a two premise argument that uses simple categorical claims. Simple categorical claims come in one of the following four forms:

- All A are B
- All A are not B
- Some A are B
- Some A are not B

There are a limited number of two premise argument forms that can be generated from combinations of claims having

one of these four forms. Aristotle systematically identified all of

51

them, offered proofs of the valid one's, and demonstrations of the invalidity of the others. Beyond this, Aristotle proves a number of interesting things about his system of syllogistic logic and he offers an analysis of syllogisms involving claims about what is necessarily the case as well.

No less an authority than Immanuel Kant, one of the most brilliant philosophers of the 18th century, pronounced Aristotle's logic complete and final. It is only within the past century or so that logic has developed substantially beyond Aristotle's. While Aristotle's achievement in logic was genuinely remarkable, this only underscores the dramatic progress of the 20th century. The system of symbolic logic we now teach in standard introductions to logic (PHIL 120 here at BC) is vastly more powerful than Aristotle's and while this system was brand new just a century ago, it is now truly an introduction, a first step towards appreciating a great many further developments in

logic. Reasonably bright college students now have the opportunity to master deductive reasoning at a level of sophistication unknown to the world a mere 150 years ago. The methods and insights of modern symbolic logic are already so thoroughly integrated into contemporary philosophy that much of contemporary philosophy would not be possible without it.

สวัสดีครับนักศึกษาทุกคน วันนี้เรามาถึงคิวของ "ยักษ์ใหญ่" อีกท่านหนึ่งในโลกทางปัญญา นั่นคือ อริสโตเติล (Aristotle) ครับ หากจะเปรียบเทียบกับอาจารย์ของเขาอย่างเพลโต อริสโตเติลเป็นคน ที่ "ติดดิน" กว่ามากครับ เขาเป็นบุตรของแพทย์ ทำให้เขามีความสนใจในเรื่องชีวภาพและโลกธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง งานของเขามีอิทธิพลครอบคลุมเกือบทุกสาขาวิชา ตั้งแต่ฟิสิกส์ ชีววิทยา ไปจนถึงจริยธรรม และที่สำคัญที่สุด เขาคือผู้ให้กำเนิด ระบบตรรกศาสตร์ อย่างเป็นทางการคนแรกของโลกครับ

1. การปฏิเสธ "โลกแห่งแบบ" ของเพลโต

แม้จะเป็นลูกศิษย์รักของเพลโต แต่อริสโตเติลกลับไม่เห็นด้วยกับแนวคิดเรื่อง "แบบ" (Forms) ที่อยู่อีกโลกหนึ่งที่จับต้องไม่ได้ เขาเชื่อว่า "แบบ" (Form) กับ "เนื้อสาร" (Substance) นั้นแยกออกจากกัน

ไม่ได้ ทุกสรรพสิ่งคือส่วนผสมของทั้งสองอย่างนี้ในโลกที่เราอยู่นี่เอง
ครับ

2. ตรรกศาสตร์ของอริสโตเติล (Aristotelian Logic)

ความยิ่งใหญ่ของระบบตรรกศาสตร์ที่อริสโตเติลสร้างขึ้นนั้นพิสูจน์ได้
จากการที่มันถูกใช้เป็นมาตรฐานความถูกต้องยาวนานกว่า 2,000 ปี!
แม้แต่นักปรัชญาผู้ยิ่งใหญ่อย่าง อิมมานูเอล คานท์ (Immanuel
Kant) ยังเคยกล่าวว่าตรรกศาสตร์ของอริสโตเติลนั้น "สมบูรณ์และ
เบ็ดเสร็จ" แล้ว

หัวใจหลักของตรรกศาสตร์นี้คือสิ่งที่เรียกว่า "ตรรกบทประเภท
หมวดหมู่" (Categorical Syllogisms) ครับ

โครงสร้างของตรรกบท

ตรรกบทคือข้อโต้แย้งที่มี 2 ข้ออ้าง (Premises) และ 1 บทสรุป โดย
ใช้ข้อความง่ายๆ 4 รูปแบบ (ที่นักตรรกศาสตร์เรียกกันว่า A, E, I, O)
ดังนี้:

ทุกสิ่งในกลุ่ม A เป็น B (เช่น "มนุษย์ทุกคนต้องตาย")

ไม่มีสิ่งใดในกลุ่ม A เป็น B (เช่น "ไม่มีปลาตัวใดเป็นนก")

บางสิ่งในกลุ่ม A เป็น B (เช่น "นักปรัชญาบางคนเคราขาว")

บางสิ่งในกลุ่ม A ไม่เป็น B (เช่น "ผลไม้บางชนิดไม่มีรสหวาน")

อริสโตเติลได้ทำการวิเคราะห์รูปแบบการผสมผสานของข้อความเหล่านี้ทั้งหมด และพิสูจน์ให้เห็นว่ารูปแบบไหน "สมเหตุสมผล" (Valid) และรูปแบบไหน "ไม่สมเหตุสมผล" (Invalid) อย่างเป็นระบบครับ

3. จากอริสโตเติลสู่ตรรกศาสตร์สมัยใหม่

แม้ระบบของอริสโตเติลจะน่าทึ่งเพียงใด แต่วิทยาการในศตวรรษที่ 20 ได้ก้าวหน้าไปไกลกว่านั้นมาก ปัจจุบันเรามี ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์ (Symbolic Logic) ซึ่งทรงพลังและซับซ้อนกว่าของอริสโตเติลหลายเท่า

เครื่องมือทางตรรกะใหม่ๆ เหล่านี้ได้กลายเป็นรากฐานสำคัญของปรัชญาร่วมสมัยและวิทยาการคอมพิวเตอร์ ทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันมีโอกาสดูแลเรียนรู้วิธีการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งกว่าคนเมื่อ 150 ปีก่อนอย่างมหาศาลครับ

สรุปส่งท้ายจากอาจารย์

อริสโตเติลสอนให้เราเห็นว่า "ความระเบียบเรียบร้อยของความคิด" คือจุดเริ่มต้นของความรู้ทั้งหมด การวางระบบตรรกศาสตร์ของเขาคือการวางรากฐานให้มนุษย์สามารถแยกแยะเหตุผลที่ดีออกจากเหตุผลที่ผิดพลาดได้อย่างชัดเจน

นักศึกษาครับ... ลองสังเกตคำพูดที่เราใช้ในชีวิตประจำวันดูสิครับ มีกี่ครั้งที่เราใช้ประโยคประเภท "ทุกอย่างที่เป็น..." หรือ "บางคนก็เป็น..." แล้วเราเผลอสรุปผิดๆ ไปโดยไม่รู้ตัวบ้างไหม? ตรรกศาสตร์ของอริสโตเติลยังคงช่วยdingสติเราได้เสมอแม้ในโลกยุคดิจิทัลครับ

ในคาบหน้า เราจะกลับมาดูเรื่อง "จริยธรรม" ของอริสโตเติล ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังถกเถียงกันมากที่สุดเรื่องหนึ่งจนถึงทุกวันนี้ครับ มีใครอยากรู้ไหมว่า "ชีวิตที่ดี" ในมุมมองของนักปราชญ์ผู้นี้คืออะไร? ส่งสมคำถามไว้ แล้วเจอกันคาบหน้าครับ!

.....

Metaphysics

While Aristotle was a student of Plato's, his metaphysics is decidedly anti-Platonist. The material of the world takes various forms. Here it constitutes a tree and there a rock. The things constituted of matter have various properties. The tree is a certain shape and height, the rock has a certain mass. Plato accounts for the various forms matter takes and the ways things are in terms of their participating in abstract and ideal forms to one degree or another. Plato's metaphysics centrally features an abstract realm of eternal unchanging and ideal forms. Plato's forms are not

themselves part of the physical spatio-temporal world. Aristotle rejects the theory of abstract forms and takes everything that exists to be part of the physical spatio-temporal world. It might thus be tempting to think of Aristotle as a materialist, one who thinks all that exists is matter, just atoms swirling in the void. Some pre-Socratic philosophers could accurately be described as materialists. But this would miss key elements of Aristotle's metaphysics. While Aristotle denies the existence of an abstract realm of eternal and unchanging ideal entities, his account of the nature of things includes more than just matter. Aristotle holds the view that form is an integral part of things in the physical world. A thing like a rock or a tree is a composite of both matter and form. In addition to matter, the way matter is gets included in Aristotle's metaphysics.

Among the ways things are, some seem to be more central to their being what they are than others. For instance, a tree can be pruned into a different shape without the tree being destroyed. The tree can survive the loss of its shape. But if it ceased to be a plant, if it got chipped and mulched,

for instance, it would also cease to be a tree. That is to say, being a plant is essential to the tree, but having a certain shape isn't. An essential property is just a property a thing could not survive losing. By contrast, a property something could survive losing is had accidentally. Aristotle introduces the distinction between essential and accidental characteristics of things.

52

This was an important innovation. When we set out to give an account of what a thing is, we are after an account of its essence. To say what a thing is essentially is to list those ways of being it could not survive the loss of. My hair length is not essential to me, and neither is my weight, my having four limbs, or a given body/mass index. But my having a mind, perhaps, is essential to being me.

How a thing functions is a critical aspect of its nature in Aristotle's view. As an organism, I metabolize. As an organism with a mind, I think. These are both ways of functioning. For Aristotle, what makes something what it is, its essence, is generally to be understood in terms of how it functions. Aristotle's account of the essential nature of

the human being, for instance, is that humans are rational animals. That is, we are the animals that function in rational ways. Functioning is, in a sense, purposeful. Aristotle would say that functioning is ends oriented. The Greek term for an end or a goal is telos. So Aristotle has a teleological view of the world. That is, he understands things as functioning towards ends or goals, and we can understand the essence of things in terms of these goal-oriented ways of functioning. We still understand people's actions as teleological or goal oriented. We explain why people do things in terms of their purposes and methods. Aristotle similarly understands natural processes generally as ends oriented. Even Aristotle's physics is fundamentally teleological. So water runs downhill because it is part of its essential nature to seek out the lower place.

Explanation: The Four Causes

What does it mean to explain something? If we'd like to have some idea what we are up to when we explain things, giving some account of explanation should seem like an important methodological and epistemological issue. In fact, the nature of explanation continues to be a central

issue in the philosophy of science. Aristotle was the first to address explanation in a systematic way and his treatment of explanation structures and guides his philosophical and scientific inquiry generally. According to Aristotle, to explain something involves addressing four causes. Here we need to think of “causes” as aspects of explanation or “things because of which” Only one of Aristotle’s four causes resembles what we would now think of as the cause of something. Three of the four causes, or explanatory principles, are reflected in Aristotle’s metaphysics and will be familiar from the discussion above. Part of explaining something involves identifying the material of which it is made. This is the material cause. Thales account of the nature of the world addressed its material cause. A further part of explaining something is to give an account of its form, its shape and structure. The chair I am sitting on is not just something made of wood, it is something made of wood that has a certain form. A complete explanation of what this chair is would include a description of its form. This is the formal cause. Pythagoras and Plato introduce the explanation of formal causes. The idea of a final cause

refers to the function, end, or telos of a thing. What makes the chair I'm sitting on a chair is that it performs a certain function that serves the end or telos of providing a comfortable place to sit. Again, Aristotle sees final causes as pervasive in the natural world. So part of explaining what a tomato plant is, for instance, will involve giving an account of how it functions

53

and the goals towards which that functioning is aimed. Bear in mind Aristotle's interest in biology here. A complete biological account of an organism includes both its anatomy (its material and formal causes) and physiology (which involves functioning and final causes). The remaining cause (explanatory principle) is the one we can identify as a kind of cause in our normal sense of the word. The efficient cause of a thing is that which brings it into existence or gives form to its material. So, for instance, the activity of a carpenter is the efficient cause of my chair.

สวัสดีครับนักศึกษาทุกคน วันนี้เราจะมาเจาะลึกเรื่อง "อภิปรัชญา" (Metaphysics) ของอริสโตเติลกันครับ

แม้ว่าอริสโตเติลจะเป็นลูกศิษย์ของเพลโต แต่อภิปรายของเขานั้น เรียกได้ว่าเป็นข้อตรงข้ามกับอาจารย์เลยทีเดียว หากเพลโตบอกว่า ความจริงแท้อยู่อีกโลกหนึ่ง (โลกแห่งแบบ) อริสโตเติลจะตบมือลงบน โต้ะแล้วบอกว่า "ความจริงอยู่ตรงนี้ ในโลกที่เราสัมผัสได้นี้แหละ!"

1. สสารและรูปแบบ (Matter and Form)

อริสโตเติลปฏิเสธโลกแห่งแบบที่เป็นนามธรรมของเพลโต เขาเชื่อว่า ทุกอย่างที่มีอยู่จริงล้วนอยู่ในมิติของพื้นที่และเวลา (Spatio-temporal world) แต่เขาก็ไม่ใช่ "วัตถุนิยม" (Materialist) จำที่เชื่อว่า ทุกอย่างเป็นแค่ปริมาณวิ่งไปมานะครับ

เขาเสนอว่าสิ่งของหนึ่งสิ่งประกอบด้วย 2 ส่วนที่แยกกันไม่ได้:

สสาร (Matter): คือ "เนื้อวัสดุ" เช่น ไม้หรือก้อนหิน

รูปแบบ (Form): คือ "ลักษณะ" หรือโครงสร้างที่ทำให้สสารนั้นเป็นสิ่งที่นั่นๆ

2. คุณสมบัติสาระสำคัญ vs คุณสมบัติโดยบังเอิญ

อริสโตเติลสร้างนวัตกรรมทางความคิดที่สำคัญมาก คือการแยกแยะ ลักษณะของสิ่งต่างๆ ออกเป็นสองแบบ:

คุณสมบัติสาระสำคัญ (Essential Property): คือสิ่งที่ถ้าขาดไป สิ่งนั้นจะ "เลิกเป็นสิ่งนั้น" ทันที เช่น การเป็น "พืช" คือสาระสำคัญของ

ต้นไม้ ถ้าคุณเอาต้นไม้ไปสับจนละเอียดเป็นปุ๋ยหมัก มันก็เลิกเป็นต้นไม้

คุณสมบัติโดยบังเอิญ (Accidental Property): คือสิ่งที่ถ้าหายไป สิ่งนั้นก็ยังไม่ "เป็นสิ่งเดิมอยู่" เช่น ความสูงของต้นไม้ หรือความยาวผมของอาจารย์ ต่อให้อาจารย์ตัดผมสั้นลง อาจารย์ก็ยังคงเป็นอาจารย์คนเดิมอยู่ครับ

3. โลกทัศน์เชิงเป้าหมาย (Teleology)

คำว่า Teleology มาจากภาษากรีกว่า Telos ที่แปลว่า "เป้าหมาย" หรือ "ปลายทาง" อริสโตเติลเชื่อว่าการจะเข้าใจ "แก่นแท้" ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เราต้องดูที่ "หน้าที่" (Function) ของมัน:

ต้นไม้ทำหน้าที่สังเคราะห์แสงและเติบโต

มนุษย์คือ "สัตว์ที่มีเหตุผล" (Rational Animal) หน้าที่ที่เป็นแก่นแท้ของเราคือการใช้เหตุผล

แม้แต่พืชก็เชื่อว่าเป็นแบบ Teleology เช่น เขาเชื่อว่าน้ำไหลลงที่ต่ำเพราะ "ธรรมชาติ" ของมันต้องการกลับไปสู่ที่ที่มันควรอยู่ ซึ่งต่างจากวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ที่เน้นเรื่องแรงดึงดูดครับ

4. การอธิบายสรรพสิ่งผ่าน "เหตุ 4 ประการ" (The Four Causes)

อริสโตเติลเป็นคนแรกที่วางระบบการอธิบายสิ่งต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอน เขาบอกว่าถ้าเราจะ "อธิบาย" อะไรสักอย่างให้ครบถ้วน เราต้องตอบคำถามเรื่อง "เหตุ" 4 ข้อนี้ครับ:

เหตุเชิงสสาร (Material Cause): สิ่งนั้นทำมาจากอะไร? (เช่น แก้วทำจากไม้)

เหตุเชิงรูปแบบ (Formal Cause): โครงสร้างหรือรูปร่างของมันคืออะไร? (เช่น แบบแปลนแก้ว)

เหตุเชิงสัมฤทธิ์ (Efficient Cause): ใครหรืออะไรที่ทำให้มันเกิดขึ้น? (เช่น ช่างไม้ที่ต่อแก้ว)

เหตุเชิงเป้าหมาย (Final Cause): มันถูกสร้างมาเพื่ออะไร? หรือเป้าหมาย (Telos) ของมันคืออะไร? (เช่น เพื่อเอาไว้วางพักพ่อน)

ในการเรียนชีววิทยา การเข้าใจ "กายวิภาค" (Anatomy) ก็คือการดูเหตุเชิงสสารและรูปแบบ ส่วนการเข้าใจ "สรีรวิทยา" (Physiology) ก็คือการดูหน้าที่และเหตุเชิงเป้าหมายนั่นเองครับ

สรุปส่งท้ายจากอาจารย์

อริสโตเติลพยายามดึงปรัชญากลับมาสู่การสังเกตโลกความเป็นจริง เขาไม่ได้มองว่าความรู้เป็นเรื่องการระลึกชาติแบบเพลโต แต่เป็นเรื่องการวิเคราะห์ระบบหน้าที่และการทำงานของสิ่งต่างๆ ที่อยู่ตรงหน้าเรา

นักศึกษาครับ... ลองเลือกวัตถุรอบตัวมา 1 อย่าง (เช่น โทรศัพท์มือถือ หรือกาแฟสักแก้ว) แล้วลองวิเคราะห์ "เหตุ 4 ประการ" ของมันดูสิครับ โดยเฉพาะ "เหตุเชิงเป้าหมาย" (Final Cause) นักศึกษาคิดว่าเป้าหมายที่แท้จริงของสิ่งนั้นคืออะไรกันแน่?

.....

From Ancient to Modern Philosophy

The following two chapters focus on what is known as the modern classical period which runs roughly concurrent with the scientific revolution. About 2000 years elapse between the ancient Greek philosophy and the modern classical period. This chapter will end with a very brief sketch of some trends and developments over the course of those two millennium.

The rise and fall of Rome follows the golden age of ancient Greece. Greek philosophical traditions undergo assorted transformations during this period, but Rome is not known for making significant original contributions to either philosophy or science. Intellectual progress requires a degree of liberty not so available in the Roman Empire. Additionally, the intellectual talent and energy available in

ancient Rome would have been pretty fully occupied with the demands of expanding and sustaining political power and order. Rome had more use for engineers than scientists, and more use for bureaucrats than philosophers. Christianity becomes the dominate religion in Rome after emperor Constantine converts in the 4th century A.D., Also in the 4th century, the great Christian philosopher Augustine, under the influence of Plato, formulates much of what will become orthodox Catholic doctrine. After a rather dissolute and free-wheeling youth, Augustine studies Plato and find's much to make Christianity reasonable in it. With the rise of the Catholic Church, learning and inquiry are pursued largely exclusively in the service of religion for well over a millennium. Philosophy in this period is often described as the handmaiden of theology. The relationship between philosophy and theology is perhaps a bit more ambiguous, though. As we've just noted in the case of Augustine, much ancient Greek philosophy gets infused into Catholic orthodoxy. But at the same time, the new faith of Christianity spearheads an anti-intellectual

movement in which libraries are destroyed and most ancient Greek thought is lost to the world forever.

Through the West's period of Catholic orthodoxy, most of what we know of Greek science and philosophy, most notably Aristotle's thought, survived in the Islamic world. What remains of the complete works of Aristotle covers subjects as far ranging as metaphysics, ethics, politics, rhetoric, physics, biology, and astronomy, and amounts to enough writing to fill 1500 pages in the fine print translation on my bookshelf. But even this consists largely of lecture notes and fragments. Most of his polished prose is lost forever.

54

The crusades were a series of conflicts between the Christian and Islamic world towards the end of the middle-ages. This conflict between Christianity and Islam was also an occasion for cultural exchange, and the Crusades led to the re-introduction of Aristotle and other ancient Greek scholarship to the west. Aristotle's philosophy and science was too carefully reasoned, systematic, and subtle to be dismissed as pointless pagan speculation. Instead, Christian

thinkers in the west set out to understand Aristotle and interpret him a manner that would cohere with Catholic doctrine. St. Thomas Aquinas is the most famous philosopher to engage in this work of Christianizing Aristotle. He found ways to harness Aristotle's metaphysical arguments in the cause of advocating the existence of a Christian God.

Aristotle's views about the natural world quickly come to be received as the established truth in the Christian world. Aristotle's physics, for instance becomes the standard scientific view about the natural world in Europe. Aristotle also wrote about the methods of science, and he was much more empirical than his teacher Plato. Aristotle thought the way to learn about the natural world was to make careful observations and infer general principles from these. For instance, as an early biologist, Aristotle dissected hundreds of species of animals to learn about anatomy and physiology. The Scholastics who studied Aristotle obviously did not adopt the methods Aristotle recommended. But some other people did. Galileo, Leonardo da Vinci, and Copernicus were among the few brave souls to turn a

critical eye to the natural world itself and, employing methods Aristotle would have approved of, began to challenge the views of Aristotle that the Scholastics had made a matter of doctrine. Thus begins the Scientific Revolution.

Where the Renaissance is the reawakening of the West to its ancient cultural and intellectual roots, the Scientific Revolution begins as a critical response to ancient thinking, and in large part that of Aristotle. This critical response was no quick refutation. Aristotle's physics might now strike us as quite naïve and simplistic, but that is only because every contemporary middle school student gets a thorough indoctrination in Newton's relatively recent way understanding of the physical world. The critical reaction to Aristotle that ignites the scientific revolution grew out of tradition of painstakingly close study of Aristotle. The scholastic interpreters of Aristotle were not just wrongheaded folks stuck on the ideas of the past. They were setting the stage for new discoveries that could not have happened without their work. Again, our best critics are the ones who understand us the best and the one's

from whom we stand to learn the most. In the Scientific Revolution we see a beautiful example of Socratic dialectic operating at the level of traditions of scholarship.

Europe also experiences significant internal changes in the 16th century that pave the way for its intellectual reawakening. In response to assorted challenges to the authority of the Catholic Church and the decadence of 16th century Catholic churchmen, Martin Luther launches the Reformation. The primary tenet of the reformation was that faith concerns the individual's relation to God who is knowable directly through the Bible without the intermediary of the Catholic Church. The Reformation and the many splintering branches of Protestant Christianity that it spawns undermines the dogmatic adherence to a specific belief system and opens the way

55

for more free and open inquiry. The undermining of Catholic orthodoxy brought on by the reformation combined with the rediscovery of ancient culture in the Renaissance jointly give rise to the Scientific Revolution and, what we often refer to as the Modern Classical period

2. ยุคกลาง: ปรัชญาในฐานะ "สาวใช้" ของเทววิทยา

ในศตวรรษที่ 4 เมื่อจักรพรรดิคอนสแตนตินเปลี่ยนมานับถือคริสต์ศาสนา ปรัชญาก็เปลี่ยนโฉมหน้าไปครับ

นักบุญออกัสติน (St. Augustine): เป็นผู้นำแนวคิดของ เพลโต มาผสมผสานกับหลักความเชื่อของคริสตจักร ทำให้ศาสนามีเหตุผลมากขึ้น

ปรัชญาเป็นสาวใช้ (Handmaiden of Theology): ตลอดพันกว่าปี การแสวงหาความรู้ถูกใช้เพื่อรับใช้ศาสนาเท่านั้น ตำรากกรีกโบราณจำนวนมากถูกทำลายเพราะถูกมองว่าเป็นพวคนอกกรีต (Pagan)

เกร็ดน่าสนใจ: ในขณะที่ยุโรปตกอยู่ในยุคมืด (Dark Ages) ตำราของ อริสโตเติลกลับรอดพ้นจากการถูกทำลายมาได้เพราะ "โลกอิสลาม" เป็นผู้เก็บรักษาและแปลไว้ครับ

3. การกลับมาของอริสโตเติล และนักบุญโทมัส อะไควนัส

ในช่วงสงครามครูเสด เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทำให้ตำราของ อริสโตเติลถูกนำกลับเข้าสู่ยุโรปอีกครั้ง นักบุญโทมัส อะไควนัส (St. Thomas Aquinas) คือคนสำคัญที่พยายามปรับคำสอนของ อริสโตเติลให้เข้ากับหลักคำสอนคริสต์ (Christianizing Aristotle)

จนกระทั่งทฤษฎีทางธรรมชาติของอริสโตเติล กลายเป็น "ความจริง
หนึ่งเดียว" ที่คริสตจักรยอมรับ

4. จุดกำเนิดการปฏิวัติวิทยาศาสตร์ (The Scientific Revolution)

เรื่องมันย้อนแย้งตรงนี้ครับ... อริสโตเติลสอนให้เรา "สังเกตโลกด้วยตา
ตัวเอง" (Empiricism) แต่พวกนักวิชาการในยุคกลาง (Scholastics)
กลับเอาแต่ท่องจำตำราของเขาเหมือนเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์

จนกระทั่งคนกล้าอย่าง กาลิเลโอ, เลโอนาร์โด ดา วินชี และ โคเปอร์
นิคัส เริ่มทำตามวิธีที่อริสโตเติลเคยแนะนำจริงๆ นั่นคือการ "ออกไป
สังเกตธรรมชาติด้วยตัวเอง" แล้วพวกเขาก็พบว่าสิ่งที่อริสโตเติลเขียน
ไว้นั้น... "ผิด" หลายเรื่อง!

การปฏิวัติวิทยาศาสตร์จึงไม่ใช่การทิ้งอดีตเสียทีเดียว แต่มันคือ
"วิภาษวิธีแบบโซกราตีส" (Socratic Dialectic) ในระดับ
ประวัติศาสตร์ คือการศึกษาของเก่าอย่างละเอียดเพื่อที่จะก้าวข้ามมัน
ไปสู่ความจริงที่ใหม่กว่า

5. การปฏิรูปศาสนา (The Reformation)

ในศตวรรษที่ 16 มาร์ติน ลูเธอร์ ได้ท้าทายอำนาจของคริสตจักร
คาทอลิก โดยเสนอว่า:

มนุษย์สามารถติดต่อกับพระเจ้าได้โดยตรงผ่าน "คัมภีร์ไบเบิล" ไม่ต้องผ่านพระหรือองค์กรศาสนา

ความเชื่อนี้ทำลายการผูกขาดความรู้ทางปัญญา เปิดทางให้เกิด "เสรีภาพในการตั้งคำถาม"

สรุปส่งท้ายจากอาจารย์

การล่มสลายของการยึดติดในคัมภีร์คาทอลิก (Reformation) ผสมผสานกับการกลับมาค้นพบอารยธรรมโบราณ (Renaissance) ได้หลอมรวมกันกลายเป็นจุดเริ่มต้นของ "ปรัชญาสมัยใหม่" (Modern Classical Period) ในยุคนี้ เส้นแบ่งระหว่าง "วิทยาศาสตร์" และ "ปรัชญา" ยังไม่ชัดเจนครับ บุคคลอย่าง นิวตัน, ไบบ์นิช และ เดส์การ์ตส์ ต่างเป็นทั้งนักวิทยาศาสตร์และนักปรัชญาในคนเดียวกัน พวกเขาไม่ได้แค่ค้นพบกฎของโลก แต่กำลังสร้างวิธีคิดใหม่ให้แก่พวกเราทุกคน

นักศึกษาครับ... ประวัติศาสตร์ช่วงนี้สอนเราว่า "นักวิจารณ์ที่ดีที่สุดคือคนที่เข้าใจสิ่งที่เขาวิจารณ์ได้ดีที่สุด" เหมือนที่นักวิทยาศาสตร์รุ่นใหม่ล้มล้างอริสโตเติลได้ เพราะเขาศึกษาอริสโตเติลจนทะลุปรุโปร่ง นักศึกษาคิดว่าในยุคปัจจุบัน มี "ความเชื่อชุดไหน" ใหม่ที่เรายึดถือกันเป็นคัมภีร์ จนเราลืมออกไปสังเกตความจริงด้วยตาตัวเองเหมือนคนยุคกลาง?

ในบทต่อไป เราจะมาทำความรู้จักกับ เรเน เดส์การ์ตส์ ผู้ที่ประกาศว่า "เพราะฉันคิด ฉันจึงมีอยู่" และเป็นคนวางรากฐานการแสวงหาความรู้ในโลกสมัยใหม่ครับ!

.....

Review and Discussion Questions:

1. Explain Protagoras' epistemic relativism.
2. How does Socrates oppose epistemic relativism?
3. What is the Socratic Method?
4. How does Socrates respond to Euthyphro's suggestion that the pious is what is loved by all the gods? How does his response point us towards a critique of Divine Command Theory? What is the problem with the view that what is pious is pious because it is loved by the gods?
5. What are Plato's forms? Why does Plato take the forms to be the most real sorts of entities?
6. What is temperance and why is it a virtue in Plato's view?
7. How is Plato's vision of justice non-egalitarian and anti-democratic?
8. How do Plato and Aristotle's views on form differ?
9. What is the difference between essence and accident?

10. What does it mean to say that Aristotle held a teleological view of the world?
11. Explain Aristotle's four causes as principles of explanation.
12. What is the role of Aristotle's philosophy and science in leading to the scientific revolution?

สวัสดีครับนักศึกษาทุกคน เพื่อเป็นการส่งท้ายบทเรียนเรื่องปรัชญาสมัยโบราณและการเปลี่ยนผ่านสู่โลกสมัยใหม่ ครูได้รวบรวมและแปลคำถามทบทวนที่จะช่วยให้พวกเราตกลึกทางความคิดได้แม่นยำขึ้น ลองมาตรวจสอบความเข้าใจกันดูนะครับ

คำถามทบทวนและอภิปราย (Review and Discussion Questions) จงอธิบาย สัมพัทธนิยมทางญาณวิทยา (Epistemic Relativism) ของโปรทาโกรัส

โซกราตีสมีแนวทางในการ คัดค้าน สัมพัทธนิยมทางญาณวิทยาอย่างไร?

วิธีการแบบโซกราตีส (Socratic Method) คืออะไร? และมีขั้นตอนอย่างไร?

โซกราตีสตอบไต้ยุโทโปรอย่างไร เมื่อเขากล่าวว่า "ความเคร่งครัดคือสิ่งที่เทพเจ้าทุกองค์รัก"?

คำตอบนี้ชี้ไปที่การวิพากษ์ ทฤษฎีเทวโองการ (Divine Command Theory) อย่างไร?

ปัญหาของมูมมอที่ว่า "สิ่งที่เคร่งครัดนั้นเคร่งครัดเพราะเทพเจ้ารัก" คืออะไร?

"แบบ" (The Forms) ของเพลโตคืออะไร? และทำไมเพลโตจึงถือว่า "แบบ" เป็นสิ่งที่มีความจริงแท้มากที่สุด?

การรู้จักพอ (Temperance) คืออะไร? และทำไมเพลโตจึงถือว่าสิ่งนี้เป็นคุณธรรม?

นิมิตหมายเรื่อง ความยุติธรรม ของเพลโต มีลักษณะที่ "ไม่เท่าเทียม" (Non-egalitarian) และ "ต่อต้านประชาธิปไตย" (Anti-democratic) อย่างไร?

ทัศนะเรื่อง "แบบ" (Form) ของเพลโตและอริสโตเติล แตกต่างกันอย่างใด?

ความแตกต่างระหว่าง สาระสำคัญ (Essence) และ คุณสมบัติโดยบังเอิญ (Accident) คืออะไร?

การกล่าวว่าอริสโตเติลมีมุมมองต่อโลกแบบ เป้าหมายนิยม (Teleological) หมายความว่าอย่างไร?

จงอธิบาย เหตุ 4 ประการ (Four Causes) ของอริสโตเติลในฐานะที่เป็นหลักการแห่งการอธิบายสิ่งต่างๆ

ปรัชญาและวิทยาศาสตร์ของอริสโตเติลมีบทบาทอย่างไรในการนำไปสู่ การปฏิวัติวิทยาศาสตร์ (Scientific Revolution)?

ข้อแนะนำจากอาจารย์

ในการตอบคำถามเหล่านี้ ครูอยากให้นักศึกษาลองเชื่อมโยงเนื้อหาแต่ละหัวข้อเข้าด้วยกัน เช่น ลองดูว่า "แบบ" ในอุดมคติของเพลโต ส่งผลต่อการมอง "การเมือง" ของเขาอย่างไร หรือวิธีคิดเรื่อง "เหตุ 4 ประการ" ของอริสโตเติล กลายเป็นรากฐานให้ "วิทยาศาสตร์" ในเวลาต่อมาได้อย่างไร

หากนักศึกษาสนใจข้อไหนเป็นพิเศษ หรืออยากลองเขียนคำตอบมาให้ครูช่วยดู สามารถพิมพ์ทิ้งไว้ได้เลยนะคะ ครูยินดีที่จะร่วมสนทนาวิภาษวิธีกับพวกเราทุกคนครับ!

.....

จบบทที่ 4